

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราตั้งใจฟังธรรมะ สิ่งนี้เป็นโลกธรรม ๘ เป็นธรรมะเก่าแก่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มาก็เจอสภาวะแบบนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมีมาก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเกิดเหตุการณ์แบบนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมะมันมีพวกเจ้าลัทธิ พวกความเห็นต่างเขาพยายามรักษาผลประโยชน์ของเขา เขาจ้างคนมาด่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาจ้างคนมากลั่นแกล้งทั้งนั้นแหละ มาเที่ยวดิฉินินทา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทนได้ แต่พระอานนทน์นิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนีไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เธอจะหนีไปไหน ถ้าหนีไปข้างหน้า ถ้าเกิดเขายังด่าทออยู่เราจะหนีไปไหน” เห็นไหม นี่โลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่

แต่เราไม่ใช่หาอย่างนั้น เรามหาหัจจะความจริงใจ ถ้าความจริง ความจริงแบบโลก ความจริงแบบเทาๆ มันสีเทาๆ ใครเสียงดัง ใครมีมวลงคน สิ่งนั้นเป็นความจริง ความจริงกระพือไปๆ แล้วเขาเชื่อกัน แต่เราไม่มาหาความจริงแบบนั้น ถ้าความจริงแบบนั้น เราเกิดมาในวิภวสงสาร เราเกิดมา พ่อแม่เลี้ยงดูมา สิ่งนั้นเป็นความจริงไหม? เป็นความจริง เวลาจะออกเหย้าออกเรือน พ่อแม่ใจหายหมด สิ่งที่เราใจหายนะ ใจหายเพราะอะไร เพราะว่าสิ่งที่เราเลี้ยงดูมา สมบัติของเราๆ แต่เขาก็ต้องเจริญเติบโตของเขา มันเป็นความจริงไหม? มันก็เป็นความจริงของโลก นี่ความจริงแบบเทาๆ ใจ

เราจะมหาหัจจะความจริงของเรา ถ้ามหาหัจจะความจริงของเรา เห็นไหม เราอยู่กับโลก เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา สิ่งนี้เป็นเรื่องธรรมดา แต่เราไม่ธรรมดาเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันเป็นเรื่องของผลประโยชน์ใจ ถ้าเราเอามาเป็นธุรกิจต่างๆ เขาหาอยู่หากินกันเรื่องแบบนี้ ถ้าเราหาอยู่หากิน มันเป็นเรื่องอาศัย ถ้าเป็นเรื่องอาศัยนะ อำนวยความสะดวก คุณภาพชีวิตต่างๆ ที่มันจะมีประโยชน์ๆ เขาแสวงหากันแบบนั้น โลกแสวงหากันแบบนั้น เราก็เข้าใจได้ว่าโลกเขาแสวงหากันแบบนั้น

ความจริงสี่เทาๆ เพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นความจริง มันอาศัยกันชั่วคราวๆ เท่านั้นแหละ แต่ความจริงๆ ของเรา ที่มาหาความจริงอยู่นี้ เรามาหาความจริงในหัวใจของเราไป

เวลาปฏิสนธิวิญญูณ กำเนิด ๔ ในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ สิ่งที่เกิด ๔ สิ่งที่เกิดไปแล้วเป็นความจริงอันหนึ่ง แต่ความจริงอันนี้มันมีพญามาร มีวิชาความไม่รู้อยู่ในหัวใจของเรา สิ่งที่ไม่รู้ในหัวใจของเรา เรามาหาความจริงแบบนี้ ถ้ามาหาความจริงแบบนี้ มันจะหาความจริงได้อย่างไร เพราะอะไร เพราะพญามารมันครอบงำในหัวใจ มันก็แสวงหาทางโลก เห็นไหม ทำไมเขาทำกันอย่างนั้น ทำไมเขาประสบความสำเร็จอย่างนั้น เขามีความสุขอย่างนั้น เราว่าอย่างนั้นๆ เราอยากมีความสุขอย่างเขา แต่เราไปได้สถานะมันก็ไม่ใช่ความสุข เพราะมันไม่ใช่ความสุขที่เราชอบใจอย่างนั้น

เห็นไหม เขาทำกัน เขามีความสุขๆ คือเขาพอใจของเขาอย่างนั้น มันเป็นโลกธรรม มันเป็นเรื่องที่สรรเสริญนินทา โลกมันมีของมันอยู่แล้วอย่างนั้น แต่เราจะหาความจริงของเรา สิ่งใดใครจะดิฉินนินทาอย่างไรมันเรื่องของเขา มันเรื่องของเขา ถ้าเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นภาคปริยัติ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำๆ สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งทีฟังแล้วมันเกิดความลังเลสงสัย แล้วถ้าเราฟังต่อเนื่องไปมันเกิดปัญญา ปัญญามันแยกแยะ ถึงที่สุดแล้วปัญญามันส่องแผ้ว มันส่องแผ้วเพราะมันสบายใจ มันโล่งใจ ถ้ามันโล่งใจ นี้เราฟังธรรม

ถ้าฟังธรรมแล้ว ขณะฟังธรรมถ้ามันเกิดปัญญาคขึ้นมา มันยังแยกแยะว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก สิ่งใดควรและสิ่งใดไม่ควร มันยังสบายใจได้ขนาดนี้ แล้วถ้าเราจะเอาความจริงมากกว่านี้ละ เห็นไหม เราจะมีสติ เราจะหาสมาธิของเรา หาความสงบสุขในใจของเรา แล้วถ้าเกิดปัญญาของเรา เห็นไหม ความจริงเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เราหาความจริงของเราเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา แต่ขณะที่เราหาความจริง มันมีสิ่งที่มีมันกระทบกระทั่ง มันกระทบกระทั่งเอนกันมาตลอดเส้นทางไปทั้งนั้นแหละ เพราะจิตใจของเราเวลามันนึกสิ่งใด มันคาดหมายสิ่งใด มันหวังปรารถนาสิ่งใด มันมีเป้าหมายของมัน แต่เพราะเราก็ลังเล เราก็ไม่แน่ใจว่าเราจะทำได้หรือทำไม่ได้ แล้วทำไปแล้วมันจะประสบความสำเร็จหรือไม่เป็นความจริง นี่มันเป็นความจริง

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกแล้ว ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สมุทัยใจ ความสมุทัย สิ่งทีสมุทัยควรละ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง แต่มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร?

มันเกิดขึ้นจากสมุทัย แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สมุทัยคือต้นหาความทะยานอยากมัน
เจือปนเข้ามา ถ้ามันมีสมุทัยเจือปนเข้ามา สิ่งนั้น ความจริงนั้นมันเป็นความจริงเท่าๆ ความจริง
เท่าๆ นะ จะว่าไม่จริงมันก็มีความรู้ มันก็มีประสบการณ์ ถ้าว่าจริง เป็นจริงทำไมเราไม่เข้าใจ
เป็นจริงทำไมมันไม่ชำระล้าง ทำไมมันไม่ถอดถอน นี่มันเป็นความจริงสี่เท่าๆ เท่าๆ เราถึงต้อง
พยายามแสวงหาของเรา เราทำของเรา

ทางโลกเขาจะหลอมโลหะสิ่งต่างๆ เขาต้องใช้ความร้อนของเขา เขาจะหลอมเป็นรูปเป็น
ร่างอะไรขึ้นมา เขาต้องใช้ความร้อนหลอมละลาย แล้วเขามีแม่พิมพ์ เขามีแบบของเขา เขาจะเท
วัตถุที่หลอมละลายนั้นลงในแม่พิมพ์สิ่งนั้น นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรา เรามีตบะธรรม สิ่ง
ที่เป็นตบะธรรมมันจะหลอมของมัน มันจะดูแลของมัน มันจะหลอม มันจะไล่สิ่งที่เป็นแร่ธาตุที่
ไม่ดี สิ่งของมันเจือปนเข้ามาออกไป

ความจริง เห็นใหม่ ว่า “ธรรมะมีอยู่ดั้งเดิม ธรรมะมีอยู่ดั้งเดิม” หัวใจมันมีอยู่โดยดั้งเดิม
เรามีหัวใจอยู่แล้ว แต่หัวใจมันมีพญามาร มันจะมีดั้งเดิมได้อย่างไรละ มารมันก็บิดเบี้ยวไป
เรื่อยๆ มารมันก็บิดเบือนของมันไปตลอดเวลา แล้วมันตลอดเวลาที่ไหนละ แล้วเราจะประพฤติ
ปฏิบัติ เราจะต่อสู้กับพญามาร ต่อสู้กับสิ่งที่มันบิดเบือนในหัวใจ แล้วเราจะไปโทษใคร เราจะไป
โทษใครละ เพราะสิ่งนี้เราทำมาใช่ไหม เราสร้างบุญกุศลของเรา ถ้าเราไม่สร้างบุญกุศลของ
เรา เราไม่มาทรมานตนหรือ การทรมาน เรามาทรมานกิเลส เห็นไหม

ว่าทำบุญ ทำบุญกุศลทำบุญที่ไหนก็ได้ ทำแล้วก็สบายใจก็พอแล้วละ

นั่นมันเป็นผลของท่าน ทาน ศีล ภาวนา ผลของท่าน ทานมันก็ให้ผลจริงๆ เป็นอามิส ผล
ของวิญญู สิ่งที่เกิดมาประสบความสำเร็จ สิ่งที่เกิดมาดีงาม มันผลของท่านทั้งนั้นแหละ ผลของ
มนุษย์สมบัติ ถ้าเรามีมนุษย์สมบัติ เราจะเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูนั้น แล้วมันเกิดมนุษย์สมบัติ
ขึ้นมา มันก็เวียนว่ายตายเกิดมาขนาดนั้น

ถ้ามีสติปัญญา เกิดแล้วเกิดเล่า เกิดแล้วก็ตาย ตายแล้วก็เกิด เกิดแล้วก็ตายอยู่อย่างนี้ ก็เพื่อ
สร้างคุณงามความดีๆ แล้วมันจบสิ้นกันเมื่อไหร่ละ เวลาคิดมันจบสิ้นกันเมื่อไหร่ พอเราจะจบ
สิ้นขึ้นมาเราก็ต้องมีสติแล้ว ถ้ามันจะจบสิ้นมันต้องอยู่ที่การประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันจะจบสิ้นมัน
ต้องมีตบะธรรม ตบะธรรม เห็นใหม่ คูสิ หลอมโลหะๆ เขาต้องมีร้อน เขาต้องมีอุณหภูมิของเขา
เขาต้องมีพลังงานของเขาเพื่อหลอมโลหะอันนั้น

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรา เราไม่มีตะขบธรรม เราไม่มีสิ่งใด คีล สมาธิ ปัญญาเข้าไป กลั่นกรอง มันจะดีขึ้นไปมากน้อยขนาดไหนละ มันสูงสุดนะ สูงสุดมันเป็นอมิตทั้งนั้นแหละ สูงสุดมันก็ตกลง สูงสุดไปถึงที่สุดแล้วมันก็เสื่อม ไปถึงที่สุดแล้วมันก็ต้องคลายตัวออก ไปถึงที่สุดแล้ว พอใช้หมดแล้ว เห็นไหม คูสิ เทวดา อินทร์ พรหมหมดวาระแล้วเขาไปไหนละ เขาก็เวียนลงมา เขาเวียนลงมา เขาเวียนลงมาเพราะอะไร เพราะมันหมดวาระๆ นี่ผลของวิญญะ การเวียนวายตายเกิดนี่ผลของวิญญะ

แล้วในปัจจุบันนี้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราชวนขวายกัน เราชวนขวายๆ ก็เพื่อประโยชน์กับเรา เห็นไหม ถ้ามันยังต้องเวียนวายตายเกิดก็ขอให้มันบุญกุศล ขอให้มันสิ่งนี้พึ่งพาอาศัย ถ้ามีที่พึ่งอาศัยนะ เราทำมาเราก็ได้ เราทำมามากน้อยขนาดไหน ทำสิ่งใด มันจะมีวิกฤติ มีสิ่งต่างๆ บุญจะรองรับ มันจะผ่านพ้นไปได้ มันจะมีวิกฤติมากน้อยขนาดไหน เพราะมันเป็นเรื่องธรรมดา

มันเป็นเรื่องธรรมดา สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา ถึงวาระมันต้องเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมดา มันเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว มันเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา นี่มันเป็นอนิจจัง มันเปลี่ยนแปลงอยู่แล้วๆ แต่ที่เราไปยึดมันถือมันไว้ เราไปมีทิฏฐิมานะกับมัน สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา มันก็คงที่ไม่ได้เหมือนกัน

ความทุกข์มันจะบีบคั้นเราไปตลอดหรือ ความทุกข์มันจะอยู่กับเราไปตลอดหรือ สิ่งที่เราพอใจทำไมไม่อยู่กับเราละ ทำไมมันแปรสภาพละ ทำไมมันเปลี่ยนแปลงละ แล้วสิ่งที่มันเป็นความทุกข์มันก็ต้องเปลี่ยนแปลงเหมือนกัน แต่ความเปลี่ยนแปลงเหมือนกัน มันมีมารใจ มีมารมันเข้าไปรื้อค้นสิ่งที่ไม่พอใจอยู่นั่นละ สิ่งดีๆ มันคิดได้แต่น้อย สิ่งใดที่ไม่ดีมันคิดได้ มันชอบตรงนั้นแหละ มันชอบสิ่งนั้น มันจะไปขี้ข้อยู่ตลอดเวลาไป มันก็เลยดับไปช้ากว่าเขา มันก็เลยทุกข์ฝังใจๆ

ถ้าเรามีสติปัญญา มีสติปัญญาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็ทวนเข้ามา ฟังธรรมๆ มันก็เป็นเรื่องธรรมดา ถ้าเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าเป็นธรรมดานะ สิ่งที่เป็นทุกข์ๆ มันเบาลงมหาศาลเลย แต่ถ้ามันไม่ธรรมดา มันเกิดทิฏฐิ เกิดมานะ เกิดอหังการ แล้วก็ยึดมันถือมันสิ่งนี้ มันจะธรรมดาไหนละ มันธรรมดาไม่ได้หรอก มันธรรมดาไม่ได้ มันธรรมดา

ไม่ได้เพราะอะไรละ มันธรรมดาไม่ได้เพราะอะไรละ มันก็เหมือนกัน เวลามันมีความดีๆ เราก็จะให้เป็นธรรมดา มันก็จืดไปเร็ว แต่เวลามันทุกข์ๆ ทำไมมันจืดช้าละ

ฝึกฝน เวลาพูดถึงธรรมะทุกคนเข้าใจธรรมะได้ทั้งนั้นแหละ แต่ทุกคนบอกว่าเราก็เข้าใจ เราก็เข้าใจธรรมะนะ แต่ทำไมเราทำไม่ได้ ทำไมสิ่งที่เราอยากจะรู้แจ้งมันทำไม่รู้ไม่ได้ เราก็เข้าใจได้ แต่เราไม่รู้ไม่ได้ เราไม่รู้แจ้งไม่ได้ เราไม่รู้แจ้งไม่ได้มันก็ขาดการฝึกฝน ขาดการฝึกฝน ถ้ามันฝึกฝน เวลาเราฝึกฝน โลกก็มอง คนไปวัดเป็นคนที่มีปัญหาทั้งนั้นแหละ

ใช่ มีปัญหาทั้งนั้นแหละ ปัญหาของอวิชชา ปัญหาของความไม่รู้จริง ปัญหาของสิ่งที่มันหมักหมมในใจ มันมีปัญหาทั้งนั้นแหละ มันเป็นไข้ใจๆ หัวใจมันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราก็มาแก้ไข คนป่วยคนไข้เขาก็ไปหาหมอ นี่ก็เหมือนกัน เราไปวัดไปวา เข้าไปใกล้ธรรมะ เข้าไปสู่สังฆธรรม ฟังธรรมๆ

วัดเป็นที่อยู่ของผู้ที่ทรงศีล ผู้ที่มีศีลเขาประพฤติปฏิบัติของเขา ถ้าปฏิบัติของเขา สิ่งใดเราใกล้ชิด เวลาเราจะศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ต้องไปเปิดตู้พระไตรปิฎก เราเปิดตู้พระไตรปิฎก เราก็ได้ศึกษา ครูบาอาจารย์บอกว่าตู้พระไตรปิฎกมีแทบทุกวัดเลย แล้วยิ่งถั่งกุญแจไว้ไม่เคยเปิดดูเลย เห็นไหม ใกล้ก็ใกล้กันต่างใจ อยู่กับมันแต่ไม่เคยดูแล ไม่เคยสนใจมันเลย

นี่ก็เหมือนกัน นั่นตู้พระไตรปิฎก แต่เวลานักปฏิบัติของเรา เขาจะเปิดตู้พระไตรปิฎกในหัวใจ ถ้าตู้พระไตรปิฎกในหัวใจ คั่นคว่ำหาให้เจอ ดูประวัติหลวงปู่่มั่นสิ เวลาท่านเกิดนิมิตของท่าน ท่านจี่ม้าขาวข้ามขอนชาติ ไปถึงตู้พระไตรปิฎก ยังไม่ได้เปิด ถ้าเปิดจะเกิดความมหัศจรรย์กว่านี้อีกเยอะ ท่านจะมีคุณงามความดี ท่านจะเป็นประโยชน์กับโลกนี้ เพราะว่ามีสิ่งที่ดีกว้างขวางในปัญญาญาณของท่านนี้ นี่ไปถึงตู้พระไตรปิฎก แต่มันออกจากนิมิตเสียก่อน

นี่ก็เหมือนกัน เราใกล้ก็ใกล้กันต่าง ตู้พระไตรปิฎกเขามีไว้ให้คั่นคว่ำ ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราคั่นคว่ำมันเป็นสุตมยปัญญาแล้วเราจะเปิดตู้พระไตรปิฎกในหัวใจของเรา ถ้ามันเปิดออกมา มันเปิดออกมามันใช้วิปัสสนาญาณ มีความเข้าใจ มีความต่างๆ มันสำรอก มันคายของมัน แล้วตู้พระไตรปิฎกในใจ พระกรรมฐานเราเปิดตู้พระไตรปิฎก ตู้พระไตรปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีประจำวัด มีไว้คั่นคว่ำ มีไว้เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วมันติดขัด เรามีธรรมและวินัยเป็นศาสดา เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เป็นผู้ชี้แนะ ถ้าเราเปิดตู้ในหัวใจของเราแล้ว ถ้ามันติดขัดขึ้นมาเราก็มาเปิดตู้พระไตรปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบเทียบกับเราเปิดตู้ของเราได้หรือเปล่า เราเปิดหัวใจของเราได้หรือเปล่า เราจะหาคุณงามความดีของเราได้หรือเปล่า

ความจริงที่เราแสวงหากันอยู่นี้ เราแสวงหา แสวงหาตู้พระไตรปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็นความจริงอันนั้น แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ แล้วเราก็พยายามเปิดตู้พระไตรปิฎกในหัวใจของเรา เราประพฤติปฏิบัติติดขัดสิ่งใด เราก็มาเปิดตู้พระไตรปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทียบเคียงๆ

ตู้พระไตรปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมวินัย เป็นศาสดา เป็นผู้ชี้แนะ เวลาปฏิบัติขึ้นมา ความจริงในหัวใจของเรา ตู้พระไตรปิฎกของเรามันรู้จริง มันมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มีมรรคญาณ มีความจริงในหัวใจนี้ เราค้นคว้าที่นี้ ทำที่นี้ ค้นคว้าที่นี้ หาความจริงในหัวใจของเรา เราแสวงหาความจริง ทุกคนต้องหาความจริง

ความจริงของโลก ความจริงสี่เทาๆ ความจริงแล้ว อยู่ที่มุมมองของคน คนนั้นก็ว่าสิ่งนี้จริง สิ่งนี้ไม่จริง นี่ความจริงของโลกมันสี่เทาๆ ความจริงของเรา ถ้าเราไม่จริงจังของเรา เราจะเข้าสู่ความจริงของเราไม่ได้ เราจะไปหาตู้พระไตรปิฎกของเราไม่เจอ เราไม่สามารถจะเปิดตู้พระไตรปิฎกของเราออกมาได้ ถ้าเราเปิดตู้พระไตรปิฎกของเราได้ เห็นไหม คูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงกุศล-อกุศล พูดถึงกิเลส พูดถึงมรรค พูดถึงวิธีการ พูดถึงการประพฤติปฏิบัติ พูดถึงเวลาผลอยู่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็เปิดตู้พระไตรปิฎกของเรา สิ่งใดที่มันชี้เกี่ยง สิ่งใดที่มันหมักหมมในใจ สิ่งใดที่ประพฤติปฏิบัติแล้วมันไม่ก้าวหน้า มันเป็นเพราะเหตุใด มันเป็นเพราะเหตุใด เราเปิดตู้พระไตรปิฎกของเรา

ถ้าเป็นความจริงๆ ความจริงก็เกิดศีล สมาธิ ปัญญาไป ความจริงก็เกิดมรรคไป ความจริงก็เกิดสังขะความจริงขึ้นมาในใจของเราไป ถ้ามันเป็นความจริง หาความจริงแบบนี้มันกระจำงแจ่ง วิปัสสนาญาณมันกระจำงแจ่ง มันชัดเจนในใจ มันชัดเจนในใจของเรา

ถ้ามันชัดเจนแล้ว จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ถ้าตู้พระไตรปิฎกของเราได้เปิดแล้ว เราจะแนะนำคนอื่นให้เปิดได้เลย ทำความสงบของใจเข้าไป เข้าไปสู่จิตติจิต เข้าไปหาตู้ของตัว แล้วเปิด

มันให้ได้ เปิดมันด้วยสติ เปิดมันด้วยปัญญา เวลาเปิดขึ้นมา มันเกิดมรรค เกิดมรรคเกิดผล เกิดการกระทำขึ้นมา แล้วมันจะติดคือมันจะซาบซึ่งในหัวใจ แล้วพอซาบซึ่งในหัวใจ คนที่ไปรู้ไปเห็นอย่างนี้เขาบอกว่าพระกรรมฐานไม่มีการศึกษา ไม่ศึกษา ไม่เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าคนไปรู้ไปเห็นตามความเป็นจริง มันติดคือขนาดนั้นมันจะไม่เคารพได้อย่างไร มันยิ่งกว่าเคารพ มันเห็นความเมตตา เห็นปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทำนางไว้ แล้วเราเดินตามไปๆ เดินตามไปจนเห็นจนรู้ มันจะไม่เคารพได้อย่างไร บุญคุณมันมหาศาล มันซาบซึ่ง มันมีความเคารพบูชาอยู่ในหัวใจนั้นพร้อม มันอยู่ในหัวใจนั้นพร้อม เห็นไหม นี่ความจริงแท้ ไม่ใช่ความจริงสีเทาๆ ที่เรายังเถียงกันไม่มีวันจบวันสิ้น ไปเถียงกันทำไม ไปเถียงกับใคร ให้ก็เลยกับธรรมเถียงในหัวใจเราดีกว่า ให้หาความจริงอันนี้ดีกว่า แล้วอันนี้มันจะเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง